

הטיפול בהריון חוץ רחמי (Ectopic pregnancy) באמצעות Methotrexate

מטופלת יקרה, זה עתה אושפזת בשל חשד/אבחנה של הריון חוץ רחמי, מצב זה מעורר שאלות רבות וכרוך במידה רבה של חוסר וודאות.

דף מידע זה נועד לתת מענה לשאלות היכולות להתעורר בעקבות אשפוזך.

בכל שאלה נוספת ובכל צורך להבהרה את מוזמנת לפנות לצוות המחלקה.

הריון חוץ רחמי (הריון "אקטופי")

הריון חוץ רחמי הינו השרשה של העובר והשלייה במקום אחר מחוץ לחלל הרחם. המיקום השכיח ביותר להשרשת הריון חוץ רחמי הוא בחצוצרה (97%). בשכיחות נמוכה יותר תיתכן השרשה בשחלות, בצוואר הרחם או בחלל הבטן. הריון מחוץ לרחם איננו תקין, שכן הוא עלול לגרום לקרע של החצוצרה או השחלה ולדימום שעלול לסכן את חיי האישה. לכן, יש צורך להפסיקו.

הגורמים להריון חוץ רחמי

קיימים מספר גורמים להיווצרות הריון חוץ רחמי:

- הפרעות במבנה החצוצרה שיכולות להיות מולדות או נרכשות (דלקות קודמות באגן, ניתוחי בטן, אנדומטריוזיס)
- הפרעות בתנועתיות החצוצרה
- הריון שהושג ע"י טיפול פוריות
- עישון מעלה פי חמישה את הסיכון להריון מחוץ לרחם
- תרופות הורמונליות מסוימות כגון אלו המשמשות לטיפול פוריות
- גיל - הסיכון להריון מחוץ לרחם עולה משמעותית לאחר גיל 35
- סיבות לא ידועות

סימנים להריון חוץ רחמי

- איחור בווסת בדומה להריון תוך רחמי
- סימני הריון (עייפות, בחילות, סחרחורת)
- דימום נרתיקי (יכול להיות חזק או חלש)
- כאבי בטן או כאבים באגן, הכאבים יכולים להיות חזקים, או כאבים שבאים והולכים, ייתכן שיופיע כאב רק בצד אחד.
- במצב קיצוני - כאבים בכתפיים, כאשר קיימת פגיעה ברקמות באיזור השרשת ההריון החוץ רחמי, הדם מצטבר באיזור שבין חלל הבטן לבית החזה ועלול לגרום לכאב שיורגש בכתפיים.

אבחון הריון חוץ רחמי מתבצע באמצעות הבדיקות הבאות:

במידה וקיים חשד להריון חוץ רחמי, הרופא יבצע בדיקה הכוללת:

- בדיקה וגינאלית (נרתיקית)
- בדיקת אולטרסאונד
- בדיקת דם אשר נועדה לבדוק אם יש בדמך את הורמון ההריון BhCG. בדמם של נשים שאינן בהריון לא ניתן למצוא הורמון זה. רמת ההורמון BhCG מכפילה את עצמה בהריון תקין כל 48 - 72 שעות, במידה ורמת ההורמון בדם נמוכה מהצפוי לשבוע ההריון, או במידה והרמה אינה עולה בהתאם לצפוי בבדיקות חוזרות, ייתכן ומדובר בהריון חוץ רחמי.
- לעיתים מאחר והתוצאות אינן חד משמעיות יש צורך לחזור על הבדיקה יותר מפעם אחת.

ישנן מספר דרכים לטפל בהריון חוץ רחמי: טיפול תרופתי, ניתוח או טיפול שמרני, אם ההריון מתגלה בשלב מוקדם מספיק, ניתן לשקול טיפול תרופתי בעזרת תרופה הנקראת Methotrexate.

דרך מתן הטיפול ב Methotrexate

מטוטרקסט הוא תכשיר נוגד חומצה פולית. מנגנון הפעולה של Methotrexate הוא מניעת התפתחות תאים, למעשה תכשיר זה מונע מהתאים של הביצית המופרית להמשיך להתפתח וכך נפסק ההריון.

טיפול ומעקב בזמן נטילת Methotrexate

- שקילה וגובה - מינון התרופה נקבע לפי שטח גוף ולכן האחות תשקול ותמדוד את הגובה שלך לפני מתן התרופה.
- תקבלי מנה חד פעמית של Methotrexate בזריקה לשריר העכוז.
- לאחר הזרקת התרופה תשארי באשפוז במשך מספר שעות, את המשך המעקב תבצעי במסגרת הקהילה.
- במידה ולאחר קבלת הזריקה את חשה סחרחורות, חולשה או כאבי בטן, עליך לדווח לאחות המופקדת על הטיפול בד.
- לאחר השחרור מהמחלקה המשך המעקב יתקיים בקהילה.

תופעות הלוואי של Methotrexate

תופעות הלוואי הן נדירות וכוללות: כאבי בטן, דימום נרתיקי. במידה ומופיעים כאבים חזקים, חולשה או סחרחורת יש לחזור לאשפוז.

דגשים חשובים

- אסור ליטול את התרופה במידה והינך מניקה (התרופה עוברת בחלב אם).
- ביממה הראשונה לקבלת התרופה, אסור להשתמש במשככי כאבים מקבוצת NSAIDs כגון - איבופן, נורופן, נקסין, אדוויל וולטרן וכו'.
- מטופלת שסוג דמה הוא RH שלילי, צריכה לקבל זריקת חיסון אנטי די ANTI D.
- התרופה המשתייכת לקבוצת התרופות הכימותרפיות, בטיפול בהריון חוץ רחמי הזריקה ניתנת במינון נמוך וחד פעמי. על מנת שפירוק התרופה יישטף מהאסלה, עליך להדיח את השירותים פעמים ולוודא כי הם נקיים.

מעקב בקהילה לאחר מתן Methotrexate

- מומלצת מנוחה למשך כשבוע לאחר השחרור מבית החולים.
- המשך מעקב אצל רופא נשים בקהילה.
- חזרה על בדיקות הדם לרמות BhCG עד לרמה - 0. בדיקת דם מבוצעת ביום 4 לאחר קבלת הטיפול וביום 7, והמשך מעקב עד שרמת ההורמון יורדת ל - 0 (בד"כ עד חודש מקבלת הזריקה).
- עשויות להופיע הפרשות דמיות מהנרתיק עד שרמות ההורמון יורדת ל - 0, זהו מצב תקין.
- יש להימנע מקיום יחסי מין ומכל פעילות גופנית מאומצת עד להנחיה אחרת מהרופא המטפל.
- אין להשתמש בחומצה פולית או בתכשירי ויטמינים המכילים חומצה פולית.
- יש להימנע מצריכת אלכוהול.
- במידה והינך חשה ברע (סחרחורות, חולשה, כאבי בטן), עלייך לשוב בהקדם לבית החולים.

השלכות לעתיד וסיכויי היריון תקין

הסיכויים להיריון תקין בעתיד, לאחר היריון חוץ רחמי הם טובים מאוד. עם זאת ידוע כי הסיכון להיריון חוץ רחמי אצל אישה שבעבר אובחן אצלה היריון חוץ רחמי, גדול יותר בהשוואה לאישה ללא עבר של היריון חוץ רחמי, לכן מומלץ להיות במעקב רפואי.

אנו במחלקת נשים כאן לעזרתך ועבורך,

על מנת שתעברי את התקופה הזו, בצורה הטובה הנוחה והבטוחה ביותר.

מאחלים לך בריאות שלמה ואיתנה,

צוות מחלקת נשים המרכז הרפואי בני ציון.

טלפון: 04-8359264/3